

HRVATSKA RIJEČ

Predplatna cena: na godinu K 12. — Za pò godine K 6. — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i uživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 16 para peti redak ili po pogodbi, te se primaju samo oni, koji se unaprijed plate. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi ne vraćaju

Protivnici stranke prava protivnici su državne misli hrvatske.

Politika je pitanje prevlasti i gospodstva, a politika narodna imala bi također značiti rad naroda da dodje do prevlasti i gospodstva i da to za sebe sačuva.

Kad se tako postavi pitanje zadatka narodne politike, onda se lahko i posve logično dade izvesti sve ono što iz narodne politike ima slediti. Biva, prilike mogu biti prema okolnostima različite, ali nema tog slučaja, gdje narodna politika mora biti uperena protiv narodu; nema tog slučaja, gdje se narodni političari izrugavaju narodnoj borbi i onom stalnom cilju svake narodne borbe.

Predjimo odmah na nas Hrvate. Mi smo razdijeljeni na razne pokrajine i podvrženi raznim vladam, ali ipak svi se nalazimo pod jednim žezlom. Nego, kako nemamo nigdje odlučujuće riječi u našem vlastitom narodnom životu, tako ovako razpršeni i nemamo one potrebite jedinstvene snage, koja je nužna da dodjemo na našem zemljištu do prevlasti i gospodstva.

Prema tomu prvi uvjet hrvatske politike i ne može biti drugi nego ujedinjenje vlastitih sila. Drugi uvjet jest, da mi Hrvati radimo na tom, kako ćemo doći do prevlasti i gospodstva.

Dakle kad smo mi pravaši odlučili, da svi gdje god nas je sačinio jednu stranku, jednu vojsku, izpunili smo prvi uvjet hrvatske politike, a kad smo odlučili, da jedna jedinstvena uprava odlučuje načinom našeg rada u borbi za prevlast i gospodstvo naroda hrvatskoga, to smo izpunili i drugi uvjet, jer pravi, sustavni rad mora da bude vodjen i upravljen jednom cilju.

Cilj naš, kako se zna, jest izvojititi političko jedinstvo naroda hrvatskoga i osloboditi ga tudjega gospodstva.

Uprava stranke prava sastavljena od delegata svih hrvatskih zemalja bez dvojbe mora znati i mora svojoj vojsci pokazivati pravi put, jer tu ne će odlučivati jedan, nego ono što je svim delegatima jasno, da mora biti od koristi celom narodu.

I sledi iz toga onaj pravi, praktični, sustavni rad.

Može li Herceg-Bosna prepuštena sama sebi što izvojititi? Može li Dalmacija, Istra? Mogu životariti dok ih tudjin posve ne poklopi.

A može li Banovina, sama o sebi, doći do odstranjenja nagodbenih povreda, do revizije nagodbe itd., kako to Obzoraši, Pokretšaši i ostali slavosrbi pripovjedaju, da im je cilj političke borbe?

I može li Banovina sama proizvesti uspjehom politiku preloma sa Ugarskom?

Mi kažemo, ne može, jer nije moguće, da ijedna zemlja hrvatska, prepuštena sama sebi, može biti jača od svojih neprijatelja, buduć nema potrebite sile za to.

Samo dovoljna sila može proizvesti stanoviti učinak.

Za saniranje povreda nagodbe, treba ista sila kao i za reviziju, ista kao i za prelom, jer za sva tri ta učina treba biti jači od imperikalizma magjarske vlade, treba ju naime prisiliti na poštivanje prava hrvatskih, treba ju od hrvatske svojine držati daleko.

Uspije li se u reviziji, uspjele bi se i u prelomu. Nego za to treba nešto više nego se obično misli: treba borbe i napora celoga naroda.

Cilj narod hrvatski može i za to mora uspjeti u svom cilju i to posve zakonitim ustavnim putem, a to jednostavno stoga, što narod hrvatski ima za sebe svoje pravo, svoj geografski položaj, svoju snagu u saborima pokrajinskim i u parlamentu u Beču, gdje bi sa Slovincima mogao uspjehom poduprijeti sve ono, što se u Zagrebu započelo.

Stranka prava svojim ujedinjenjem ide dakle uprav za tim, da započne borbu, kakova se dolikuje narodu, koji sebe štuje i hoće da žive svojim životom.

A što mi vidimo? U ovom času, gdje bi svaki Hrvat morao od srca pozdraviti rad i nastojanje pravaša, u ovom ovako sudbonosnom času, dižu se svi slavosrbi i ruže i kleveču stranku prava.

Ovoj pojavi mora da su dublji uzroci, nego se po novinam čita.

Je li tom uzrok tobožnji klerikalizam? Tko to tvrdi, krupno laže, jer cilj stranke prava nije i ne može biti vezan na koji stalež. A što je glavno i u pitanju svećenstva stranka prava je pokazala samo da želi i hoće te se narodne sile ne razdvajaju na uhar tudjina, kako to neprijatelji žele.

Je li tomu uzrok, što bi tobože rad pravaša bio preko trećih naručen, kako to slavosrbi kleveču?

Tko to tvrdi zna, da je u službi tudjinske propagande, jer je poznato, da su svi ogranci stranke prava grane jednog debla i da se već odavno radi te se cila stranka ujedinila i radi samo za sebe, za Hrvatsvo. Ili nismo mi svi pravaši i u najžešćim međusobnim natezanjima, naglasivši i vapijući za jedinstvom i jedinstvenom politikom?

Pače mi pravaši tražili smo jedinstvo i jedinstveni politički rad svih stranaka u hrvatskim zemljama.

Ali tomu su se oprli uprav slavosrbi, a kad sada, ostavljajući njih po strani, kako su htjeli sami, radimo da mi pravaši širom hrvatskih zemalja budemo jedno u misli i u ravni, opet se oni dižu, ne bi li osujetili ono, što smo i od njih tražili, biva politički rad za jedinstvo i samostalnost Hrvatske i hrvatskoga naroda.

Jest, u tomu su oni dosljedni. Ni sa pravašima, ni s nikim na svijetu ne će oni ozbiljne političke hrvatske radnje za hrvatske ciljeve.

Oni hoće da živimo razdvojeni, slabi ugnjetavani, izrabljivani, podržavajući tako i sijuć malodušje u narodne sile, očaj i prezir u hrvatski narod i hrvatske težnje . . .

Da idemo napred rekli bi nam da smo denuncijanti, a mi im odgovaramo, da ih poznamo kao zaklete protivnike hrvatske državne misli i da ih cijenimo kao izdajce hrvatskog naroda, hrvatskog imena i hrvatske budućnosti.

Uvjereni smo za to, da politika stranke prava može uspjeti jedino, ako bude išla za tim da pritažane domaće izdajce drži od svojih redova i svoje radnje posve daleko.

Sa očitim neprijateljima borba je lašnja, nego sa onima koji u ime tobožnjeg slobodumlja i "narodnog jedinstva" izdavaju svoj hrvatski narod, a pri svakoj ozbiljnoj radnji hrvatskoj među klipove zlobe, klevete, malodušja i tudjinskog plaćeništva.

Mi se tješimo da su se neprijatelji stranke prava i ovog puta tako očito otkrili, da ih ne treba niti imenovati.

Narod hrvatski može ih upoznati na njihovom djelu, koje im ovog puta ne će i nesumnjivo uspjeli: hrvatski narod počimlje napokon raditi za sebe.

A da je tako dokazat će i sutrašnji dan u Zagrebu.

ŠIBENIK, 9. kolovoza.

Gosp. dr. G. Bulat, onaj naime mladi, mlađji itd. u Splitu, počeo se javljati u listu za interese raznih dinastija po Dalmaciji. Mi smo mislili, da će barem gosp. Gajo mlađji . . . štititi, jer . . . etc, dok mi puštamo da se ljudi iz milosti biraju tajnicima sa penzijom, narodnim zastupnicima iz pieteta prema dinastijama; dok mi te ljude sažaljivamo radi njihove . . . čedne malenkosti, morali bi barem razumjeti, čedne malenkosti, morali bi izazvati, zato jer da nije baš šalni posao nas izazvati, zato jer su n. pr. oni po Drišu i Vrhogorci bili sredstvom najodurnije korupcije i protuzakonitosti.

Dr. Gajo misli, da se mi čudimo nad njegovim brzojavom Ivčeviću . . . Ali zar on

nezna, da bi se mi čudili, svejedno kao što bi se čudili Trumbiću, kad oni nebi bili brzojavili uprav onako? Ta od kada mogu sluge nepozdravljati svoje gospodare? To bi isto bilo, kao kad prvenac bolnice u Dubrovniku Dr. Filip, nebi bio pozdravio svoga starešinu . . .

Dr. Gajo mlađi i mlađji itd. može biti zadovoljan, što mi te stvari shvaćamo, kao posljedicu zahvalnosti, koju on mora da ima prema svojim dobrim prijateljima i skrbnicima i ne bi trebalo za to mrčiti onoliko papira, kao što je to učinio u glasilu za interese raznih potrebitih dinastija, koje su sklopile savez za međusobno osiguranje mandata i drugih životnih potrebita . . . Ta mi to sve razumijemo.

Naš censor. Jeste li vidili onu čestu našu bijelinu od nekoliko riječi izpuštenih? Što mislite da je ono? Ono je vještina našeg cenzora, ono je zapljena stanovitih riječi, stanovitih imena. Naravno to je dužnost gosp. cenzora, jer je on za to tu. Izmedju ostalih on mora da brani činovnike, jer, naravno, činovnik je predstavnik vlasti, ureda, vlade itd. itd., a kad bi gosp. cenzor puštao da se kaže n. pr. da je koji činovnik izašao u noći u košulji, ili da nije baš nadaren Sokratovim umom, ili da je gnjusna, ili da zlorabi svoj položaj, ili da je diele nepotizma ili čak da podržaje nepotizam, pa kad bi se to iznelo u "Hrvatskoj Riječi" imenom i prezimenom, moglo bi to dovesti ugled stanovitog ureda, vlade, vlasti itd. u pogibelj i za to gosp. cenzor mora da svaku takovu riječ briše.

I podpunim pravom. To je njegova vještina i dužnost. Činovnika ne treba tužiti, ne treba izpravljati . . . njega se nesmiije dirati.

Mi za to preporučamo našim dopisnicim da nad sve ine hvale osobito nevredne, pristrane i nepotizmom promaknute činovnike. Tako će podizati ugled onih dotičnih ureda i dotičnih vlasti. Oni mogu kritizovati i napadati, ako baš hoće ministre i ministarstva, ali one činovnike, kako rekostmo, nesmiuju nego samo hvaliti i to nad sve ine hvaliti.

Tako će nam biti prištedjen trud i trošak, a gosp. naš cenzor neće trebati da proti nam upotrebi svoju vještinu i svoju dužnost.

Premudrosti Čingrijevskog glasila. "Crvena Hrvatska", koja je negda za Supulova urednikovanja, a uvijek po nadahnuću starog gospara Pera, kojega je Trumbić onako, bez rukavica, okarakterisao, haranguirala protiv Srba i onako stekliški pisala, kako je samo ona znala, voli mienjati dlaku poput neke živine, koja nije . . . pitoma! Nekad je bila srbožderska, onda je bila vanstranačka, kadno se je htjela prikazati deliktanom prama prijavštinama Ivčevića, Biankinia et comp., te je iz te družbe sa svojim gosparima izstupila i nazvala ju Utvarom, a sad hoće da bude — velezdajničkom! Bože, izgleda nam, kao da se ona povajda za političkom modom, koja u nas Hrvata znade da često zavajda slabije i vrtikape. Sada je moderno kod nas biti srbofilom, moderno je napadati pravaše, pogotovo kada u tom postoji neki imunitet pod egidom gospara Nardellia (i on je dubrovački . . . gospar!), c. k. poglavarstva itd. Od nekog vremena "C. Hrvatska" fingira kao da radikalizuje "prama gore". A u stvari vrši samo točno odredjen plan. Smoldaki je prišapnuto, da promieni taktiku i način pisanja, e da bude "regierungsfähig", a njegovu ulogu, radi širokih slojeva i navinih zanešenjaka, da preuzmu Čingrijevci. Od onog časa osobito nespretnošću "C. Hrvatska" provajda svoju ulogu i postaje srbskim glasilom. Mi proti tomu ništa ne imamo, jer se na taj način ona gospodina još bolje otkrivaju. Najprije prodavaju pola obine dubrovačke Srbima, a onda udaraju po pravašima. To se dandanas još može izplatiti, ali za kratko. Pak onda ti špijuni, denuncijanti, politički detektivi, trgovci narodnog imena i posjeda, usudjuje se zagrebačkim pravašima kojekakve svoje prijavštine podmitati, samo zato, što im oni izpjevše nekoliko po njih gorških istina. I vele, da je izdaja pravaštva, ako se reče, da je mučenik pravaški

Kvaternik nasjeo huškanjima obzoraških kukavica i ništica.

Detektivi i denuncijanti, vrtikape i mešetari, ne dirajte u tudje poštenje, koje je neokaljano, kada vam je prošlost tako tamna i prljava, da ju ne bi ni devetoro rieka opralo.

Kad je o opozicionilstvu govora, a vi u kut, koliko vas ima!

Obćinski izbori.

Obćinski izbori idu dalje svojim tokom. Prilično monotono i jednolično. Izgleda kao da se stranke od zadnjih parlamentarnih izbora niese još odmorile. Borbe je malo gdje, i to ne sa osobitom žestinom. Dalnje vesti o toku izbora jesu ove:

U Donjim Kaštelima počeli su izbori u ponedjeljak. Skupa glasuju utvaraši, demokrati, talijanaši i Srbi. Rek' bi, da će ovim zadnjim dvama biti dan po jedan viećnik. Veli se i za jednog prisjednika, da će biti Srbin. Pravaši se ne prikazava, da tim prosvjeduju proti nezakonitom sastavu izbornih listina, kojim su decimirani te im većina oteta.

Na Korčuli svršeno drugo i prvo tielo, nakon što se pravaši uztegoše.

U Lukšiću izabrano 30 pristaša dosadašnje obćine.

U Novigradu bez borbe izabrani Oštričevci. Paša drži još zarobljenim onaj narod.

U Gornjem Primorju glasovalo je treće tielo. Birani su Andrijaševići utvaraši, jer je pravašima bilo onemogućeno prikazati se, iza kako je Andrijašević tako osakatio i iznakazio listine, da je na hiljade naših izpušteno.

U Šibeniku u ponedjeljak bez borbe izabrano devet pravaša za odsjek gradski. Obširnije na drugom mjestu.

U Promini u ponedjeljak biralo treće tielo. Sjašno su pobiedili pravaši.

Vodovodno pitanje u Šibeniku.

Šibenski vodovod spada medju najtežu baštinu, što ju je sadašnja obćinska uprava preuzela od svojih predšastnica — blage uspomene. Domaći i strani velikani, koji su izgradnji našeg vodovoda kumovali, te se u svoje vrijeme za glušnim paradama na račun naše obćinske blagajne dali slaviti, nisu u svojoj plemenitoj pozhovnosti i stručnjačkoj vještni sigurno ni slutili, da će njihovo remek-djelo nakon samo četiri decenija postati pusto nedonošće i jedna karikatura vodopada. Kad je sinteza tog poduzeća nedostatnost i obustava redovitog pritoka vode kratj inače obilja u riečnom koritu, držimo da ga se drugačije ne može ni karakterizirati.

Pravna konstrukcija našeg vodovoda, kojoj na sigurno daleko nema premta, nesumnjivo je glavna zaprieka, što se postojećim neprilikama već dosie nije moglo doskočiti. Šibenski je naime vodovod vlastništvo državnih željeznica, ali je gradskoj obćini povjerenje uzdržavanje i rukovodjenje poslovanja istoga na njezin vlastiti račun. Potrebite investicije dužna je ona sama provodjati bez prava odštete. To je s jedne strane dvosjekli mač, te izgleda kao da je zlobno namješten, jer obćina ne može pretvoriti vodovod u lihvarsko eksploatiranje građanstva, a s druge je radi mnogostranog podjeljenja nadležnosti medju razne oblastne faktore, svaka reforma skopčana sa najvećim zamršajima i poteškoćama.

Kako je iz našeg lista već poznato, postoji odavno namjera, da se šibenski vodovod rekonstruira i proširi, kako bi mogao potpunio odgovarati opravdanim potrebama građanstva. U tu ju svrhu naša obćina već pred duže vremena dala izgraditi građevne nacрте, te je ove nadležno ministarstvo za željeznice već i odobrilo. Od proračunanih građevnih troškova u iznosu od nešto preko K. 300.000 traži naša obćina, da državni erar doprinese svoj dio, odnosno 70—80% koji je ravan iznosu od, kojih K 230.000. dočim bi obćina sama dopriniela K 80—100.000. To je sigurno posve kulanta ponuda naše obćine — ne samo s obzirom

stvorili povoljno razpoloženje za narodnostni sporazum. Od toga će ovisiti sazov češkog sabora. Vlada će pak za parlament i u slučaju Česma i Niemcima ne dodje do sporazuma, nastojati sklopiti svoju parlamentarnu većinu.

Jesenski radni program vlade sadržava ove točke: Obrambena reforma, velika gospodarska akcija za podignuće težačkog staleža, pitanje kanala, uređenje činovničkih plaća, bugdetni provizori, definitivna reforma poslovnika i možda paušaliranje zastupničkih dnevnica, tako da bi zastupnici primali godišnju plaću. Iznos te plaće varira, prema sadašnjim glasovim, od 4800 do 6000 K. Jesensko-zimsko zasjedanje imalo bi se završiti sredinom prosinca. Kako će Gausch sve to proturati vidjeti će se. Obrambena reforma ne ide pod krov bez dvie trećine glasova.

Austrijski vojni ministar Schönachin za stalno će dati ostavku. Za njegovog nasljednika spominje se F. Z. M. general Krobatin.

Iz hrvatskih zemalja.

Jedinstvo pravaša Sutra u Zagrebu obje frakcije pravaške drže svoja stranačka vieća, koje će odlučiti o akciji za jedinstvo pravaša. Bilo sretno!

Hrvatska pred izbore. U Banovini se sa izborima već računa kao sa gotovom činjenicom. Očekiva se iz dana u dan viest o raspustu sabora i o uređenju novih izbora. Sve stranke su s tim na čistu. Ovo dana je podban Chavrak bio u Pešti i u Beču, gdje je konferirao, a sigurno je već, da su se te konferencije kretale oko novih izbora. Jedne zagrebačke novine čak hoće da pouzdano znadu, e je raspust sabora određen još za zadnje Khuen-Tomašičeve konferencije i da je reskript već gotov. Kotarski predstojnici da su već dobili i imena vladinih kandidata. Jedino u stvari da je važno, što da Tomašić nije dobio dozvole za nasilne izbore. Sa raspustom se još odgadjaju, jer čim se sabor raspusti, odmah će biti urečeni izbori. Ovo sve da se podrazumjeva, ako Khuen ostane na vladi.

U oči izbora međutim koaliciono novinstvo puno je senzacija o uzdrmanom položaju Tomašičevima. Neki iznose pojedine šovinističke govore nekih magjarskih zastupnika proti Tomašiću i na temelju toga nagadjaju, da je Tomašić u sukobu sa Magjarima. Službene „Narodne Novine“ trse se iz petnih žila, da to opravgnu.

Koalicioni pako položaj nije nimalo ruzičast. Ona je razočarala narod svojim slabozanimjem, neodržavanjem obećanja i granženjem za vladom. O uspjehu skorih izbora ne da se govoriti niti približno, jer su prilike i odnošaji u Banovini tako zbrkani, da je svaka orijentacija nemoguća.

Dvie pravaške frakcije u Banovini viećale su preko svojih odbora. Tom zgodom oba odbora konstituirala su se u jedan jedinstveni izborni odbor. Predsjednikom je jednoglasno izabran Dr. Prebeg, podpredsjednikom Akčić, a tajnikom Zagorac. Odbor je razpravljao o odnošaji pravaških stranaka s obzirom na izbore. Kasnije je pravaški odbor viećao i s odborom seljačke stranke za izborni sporazum.

Afera u „Hrvatskom Sokolu“. U Banovinskim novinama razvila se živahna polemika radi jedne odluke Saveza. Prema toj odluci il odredi srbski Sokoli iz hrvatskih zemalja imali bi stupati zajednički, pod barjakom srbskih Sokola iz kraljevine. Proti tomu neke novine žestoko prosvjeduju, jer da pravoslavni živalj u Hrvatskoj smatraju ravnopravnim hrvatskim državljanin, koji po tom makar nekako odeljeno morali bi stupati sa hrv. Sokolima. Sva je prilika, da će se uslijed ovoga stvoriti vrlo ozbiljna afeta, jer u samom Sokolu se o tom mnenja razilaze.

Bosansko Hercegovački sabor. Bosansko-hercegovački sabor bit će sazvan na jesenjsko zasjedanje 3. listopada o. g.

Odbijene bosanske želje. „Narodni Listi“ saznaje, da je molba bosansko-hercegovačkog vieća za cariniski avertzum odbijena. Isto tako da su odbijeni svi predlozi glede gradnje novih pruga, osim pruge Jajce—Brčka—Tuzla.

Iz grada i okolice.

† Paško Blažević. Danas o podne preminuo je ovaj dobar starac posije duge i teške bolesti. Kao pristaša stranke prava bit joj je vjeran sve do zadnjeg časa, a i zaslužan je bio uz ostale naše vrijedne vodje, a u ljutoj

borbi bio je uvijek izmed prvi i odlučan branioć potlačen.

Pokojniku lahka hrvatska zemlja, a djeci i svojti naše iskreno sažaljenje.

Krešimirova župa na II. svesokoljskom sletu u Zagrebu. Krešimirova župa sudjelovati će, kako smo obavješteni, na II. svesokoljskom sletu u Zagrebu sa od prilike 60 članova. Zastupana će biti sva bratska društva župe po posebnim odaslanstvima. Osim toga se je prijavio i priličan broj privatnika. Tko se ne prijavio do danas, teško će moći biti pripušten sletu i to bude li mjesta. Posebni parobrod „Daniel Ernő“ putuje u petak na 1 sat poslie podne.

Izbori u Šibeniku. U ponedjeljak je odsjek Šibenik III tielo glasovao. Izborni čin se vodio u vatrogasaca. Protivnici se ne prikazaše. Izbor je prošao sasna mirno. Palo je 605 glasova, te je izabrano 9 viećnika pravaša a to su:

1. Baranović Bakuta Jerko p. Tome, Šibenik; 2. Gačina Paško p. Jakova, Primošten; 3. Gracin Paško p. Tome, Primošten; 4. Grubišić Mate p. Pere, Šibenik; 5. Krstelj Dr. Ivo, Šibenik; 6. Milutin Ante p. Vice, Krapan; 7. Petrović Jakov p. Bare, V. Bilice; 8. Tambaća Joso p. Jakova, Šibenik; 9. Zenić Joso p. Stipe, Šibenik.

U subotu odsjek Vrpoljac bira dva viećnika III. tiela.

Vjenčanje. U ponedjeljak u jutro vjenčao se naš dobar prijatelj i sumišljenik gosp. Ante Blažević, sudac u Benkovcu, sa blagorodnom gđjom. Amelijom Kuzmić. Sretnim mladencima naša iskrena čestitanja.

† **Niko Jurišić Staničić.** U nedjelju u jutro nenadanom smrću preminu čestiti i obće štovani Niko Jurišić Staničić iz Gorice. Pokojnik je bio vrlo gradjanin, od svakog obljubljen. Kao oduševljeni pravaš izicao se je u narodnim borbama u prvim redovima. Nenadana njegova smrt, koja ga je zatekla u naponu snage, bolno se je dojmila svih. Ožalošćenju obitelji naša osjećana saučestja, a pokojniku: da je lahka hrvatska zemlja!

Čedomorstvo. Jutros na obali ugljena našli su radnici jedno muško djeteeće, što ga je tamo stavila neka neharna majka. Djeteeće je mrtvo. Kažu nam, da se radi o čedomorstvu.

Odlazak vojnika. Sutra odlazi put Zadra na vojne vježbe preko Skradina i Benkovca ovdješnja posada brzometnog poljskog pucanja sa konjima. Jedan dio domobranaca odlazi u petak, a drugi u subotu parobrodima. Svi zajedno povratit će se iz Zadra pješke na 26. t. mj.

Pomorske ratne vježbe. Po dopistku velikih vojnih vježaba oko Zadra i Kvarnera, ratna mornarica vježbat će u našim vodama sve do 15. rujna t. g., a po tome će poći u Polu.

Na stalno boravište. Kako nas uvjeravaju ratni brodovi „Wien“, „Budapest“ i „Monarch“ po dopistku ratnih vježaba imali bi ostati u našoj luci kao pričuvna eskadra. Mnogi vele, da će to uslijediti prije ratnih vježaba t. j. na 15. t. mj.

Današnji Prilog. Današnjem broju našega lista priloženo je otvoreno pismo izbornog odbora stranke prava u G. Primorju, a upravljeno glasovito Petru Andrijaševiću. U tom prilugu će naši čitatelji naći protumačeno, zašto se pravaši ne prikazaše na izbore u Gradcu.

Vrieme. Nesnosna vrućina još uvijek traje. Svako popodne naoblaci se povrh Velebita i Svilaje, tamo valjda malo pazaari i po noći pune burin, koji izpijukava i ono malo vlage, što je zemlja u sebi ima. Nepadne li kiša kroz malo dana, vinogradi, koji su inače dobro nosili i masline, poći će slabo.

Prof. Dr. v. Leube u Würzburgu piše: Po izkustvu stečenu u mojoj klinici djeluje naravna *Franjo Josip* grka voda stalno čisteći te ne prouzrokuje nikakve boli. Samo u slučajevima, gdje se pri razdražljivom crievu dieli, postiče se sa „*Franjo Josip*“ grkom vodom bezbolna stolica.

Pokrajinske vesti.

Na adresu „Sloboda“. U broju 30. „P. S.“ ima dopisic iz Poljica odnosno zbora u Gatima. Od prve do zadnje rječ vas je lažan. Veli, da držan zbor u nedelju na 26. srpnja, a kad tamo utork 25. srpnja. Veli, da „narod jednoglasno

predložio Andriju Kuvačića i Stipu Pivčevića“ (kao občinske viećnike za Gata); a kad tamo prvoga 29 kućnih starešina, a drugoga nitko.

Veli, da sam se ja „morao zatvoriti u Čovića kuću“, jer tobož moje „intrige razpalise masu“. Taman! Ovlako, da saspem „Slobodi“ i njezinu dopisniku one laži u grlo; inače računam niesam dužan davati zlatnim „Slobodam“, na čije podvale niesam se dosle nikad ni osvrćao. Kakva njiva taki joj i plod! Ja sam radio, radim i radit ću, što i kako budem znao bolje u korist Domovine i puka, bez obzira na „demokratske“ kritike, podvale i laži — prodaje.

Poljica, 7. kolovoza 1911.

Don Ivo Lučić, predsj. izb. odbora. **Izborni susretaj.** Na dan biranja za Beč sastao se na Trilju dr. Smodlaka i Pave Britvić te si pozdrave izmieniše. Smodlaka reče Britviću „zdravo izdajico demokratske stranke“ Britvić odvrati Smodlaku „zdravo izdajico svih stranaka“.

Prolaz sokolova kroz Zadar. U petak obdržavao se u Zadru sastanak gg. zastupnika i predstavnika hrv. sokolstva u Dalmaciji. Prisutni su bili nar. zastupnici: D. Ivo Prodan, J. Biankini, dr. Bulat, dr. Sesardić, Matulina, Brajković, dr. Katičić, dr. Medini, te predstavnici sokolskih župa: dr. Werk, Čaleta (za Krešimirovu). Odak i Bulat uz starešine sokolskih društava u Arbanasima, Bibinju, Biogradu, Filipjakovu i Splitu.

Na sastanku je dr. Werk govorio o poduzetim koracim sa strane vlasti, po kojim bi sokoli kroz Zadar morali proći kroz kordon oružništva, što da je za sokole ponizujuće. Istodobno predlaže, da se izabere odaslanstvo, koje će još jednom kod podnamjestnika uzna-stojati, da se te iznimne i ničim opravdane mjere ne poduzmu, a u protivnom slučaju, da će se župa Ban Palizna ustegnuti da korporativno sletu sudjeluje, a posljedicom toga da će biti to, da će zastupnici zauzeti stanovište prama političkoj oblasti u Zadru. Predlog je jednoglasno bio prihvaćen te se ju odaslanstvo sastavljeno od svih zastupnika, predstavnika župa i starešina društava uputilo u podnamjestnika. Nakon tog posredovanja u Sokolu se je sjednica nastavila, a na njoj je sastavljen zapisnik, u kojem se veli, da je podnamjestnik grof Attems, iza kako je cijelo odaslanstvo preuzelo na sebe odgovornost za uzdržanje potpunog reda sa strane sokolstva prigodom ukrcavanja i izkrcavanja, skoro dao garanciju, da zasnovane izvanredne redarstvene mjere ne će biti provedene, a svakako u najmanjem obsegu. Tako je odlučeno, da i župa Ban Palizna sudjeluje sletu.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, i izdavatelj i odgovorni urednik: Josip Drezga.

Probčeno*).

Gosp. **Jurju Grimani** trgovcu upravitelju bolesničke blagajne Šibenik.

U „Naprednjaku“ dneva 4 t. m. nadodao si u tvojem oglasu stavku: „Ne bojim se švindler „utakmic“. — Uvjeren da znaš što znači rječ „švindler“ ovime te pozivljem da u roku od 5 dana najaviš tko je „švindler“ jer je u Šibeniku 6 papirnica i 2 prodaje šivaćih stoejva naime, papirnica: moja, Ivana Grimani, Čutića, Bianchi-a, Rude i Bogića; šivaći strojevi: Ivan Grimani i filijalka Singer & Co.

Ne javiš li se do toga roka, utužit ću te, uzet tvuj muk kao potvrdu i dokaz, da si nišao na mene.

Šibenik, 9 augusta 1911.

Grimani Artur.

* Za člank po ovim naslovom Uredništvo ne preuzima nikakove odgovornosti.

koje hoće, da očuvaju svoju kožu, naročito od ljetnih pjege, a koje hoće da dobiju i da održe meku kožu, neka upotrebjavaju kod pranja samo **STECKENPFERDDY SAPUN** od ljljanovog mlieka (Znak Steckenferd) od BERGMAN & COMP. Tetschen a. E. Komad stoji 80 para, a dobije se u svim ljekarnama, drogerijama, parfumerijama itd.

Ženske

Jednog ili dva dječaka

koji kane pohadjati novom školskom godinom mjestnu realku prima na hranu i stanovanje Obitelj bez djece u Varošu-Šibenik. — Kuća se nalazi u blizini škole. — Uvjeti povoljni. — Obratiti se na g. T. Colombo poduzetnika Šibenik Varoš.

PITOME ZEČEVE

(Kuniće) do 30 funti težki, mladi po K 150. za razplod od K 6 pa na više razajišje SCHWAB, WIEN, Wimmergasse 1. Cienike badava.

Častim se javiti p. n. občinstvu, da sam otvorio podpuno preuredjenu gostionu

Ajmo u Jove

nalazeću se u sredini obale, odakle je strancima na svake odlazke parobroda najzgodnije. Kuhinja je domaća. Topla i hladna jela uvijek. Vina domaća najbolja: crna, žuta i opol. Pivo izvrstno Puntigam. Cene verno umjerenne. Poslužba točna.

Preporučujem se občinstvu i strancima jamčeć za sve rečeno

s poštovanjem
MARKIOL JURAS.

VELIKA ZLATARIJA
GI. PLANČIĆ
Vjs-STARIGRAD-Velaluka
Bogato snabdjevena podružnica
ŠIBENIK.

Vrućina i žedja ...

Oslabljen i umoran postane svaki, koji si u vrućim danima gasi žedju sa vinom ili pivom.

Veselje za rad i jakost očuva si pak svaki, tko popije za ugašenje žedje čašu ohladjene kave „ENRILO“.

Ovaj „EnriLO“ zavrjetak se pripravlja na posve jednostavni način. Uzmi u 1 litru vode 2 pune žličice (10 grama) „Frankovoga“ kavinog nadomjestika „ENRILO“, pusti to 5 časa dobro kuhati; kod 1. vrijetnja 1 put izmješaj, pusti zatim 3 časa, da se staloži, odlij zavrjetak, pridometni nešto sladora, te pusti, da se sve to ohladi.

1 litra te ukusne kave „ENRILO“ stoji sa sladorom zajedno samo

2-3 p.

Ako se sa mliekom gorka pije, jest kava „ENRILO“ (6 grama na 1/4 litre vode) izvrstan zajutrak, a takodjer i večera.

Ova kava „ENRILO“ proizvaja se jedino u tvornici HENRIKA FRANCKA SINOVI U ZAGREBU, a dobiva se u svakoj trgovini špecerajske robe.

POZOR RODOLJUBI!

Zahtjevajte posvugdje naše igraće karte

„PRIMORKA“

Prva slavenska tvornica igraćih karata u Ljubljani.

PRIJE UPORABE

LJEPOTA I UMILJATO LIGE postizava se kroz uporabu

AACHENER-THERMALOVOG SAPUNA

koji je ujedno najbolje sredstvo za očuvanje proti kožnoj bolesti

Dobiva se samo kod braće M. V. ŠKUBANJA — SIBENIK (Dalmacija).

Cijena jest za komade od I-e vrsti K 2.40
" " " " " II-e " " " 1.60

Cijena jest za komade od III-e vrsti K 1.40
" " " " " IV-e " " " .80

POSLE UPORABE

Krondorferova alkalička naravna kiselica.

Dobiva se u drogeriji V. VUČIĆA, Šibenik

Grubišić & Comp. u Šibeniku

Odpravnništvo i stovarište za umjetno gnojivo

CALCIUMCIANAMID-A

(Società anonima per la utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia).

Upute i razjašnjenja o uporabi na zahtjev badava i franco.

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. Skarpa, cijena knjizi broširano K 5.—, a uvezano K 6.—, nabavlja se kod „HRVATSKE TISKARE“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

Papir i tuljevi za
cigarete

ABADIE PARIS

Dobiva se u svim trafikama

Ljekarnik

A. Thierry-a Balsam

Samo pravi sa zaštićenim znakom zelenom opaticom. Zak. zaštićeno.

Svako krivotvorenje, opamenažanje preprodaja drugih balzama sa sličnim lažnim znakom ili se slično promijenio i najstrože kažnjeno. Od nepogrešiva i dokazano uspješna u bolestima dušnih organa, kašlja, bljuvanja, promuklosti, kašlja u glavi, bolovima prsiju, pituitarnim bolestima, osuhoću u kralježnici, bolovima zglobova, upali žilgeri i i slično, romatizmi i tika, slabost probavi, zatvoru, zubobolji i bolestima natiju, trovanju tuda, opeljetni, krasti i t. d. 122-ii 61 ili 1. ciele špec. liasa K 5.00

LEKARNIKA
A. THIERRY-a
samo prava
STOLISNA
MAST,

pouzdan i siguran uspjeh kod rana, prišteva, oceda, otekina, obstranjenje iz tijela sve strane tvari, te većinom posljednje bolne operacije. Liječi ima kako stare rane itd. 2 kutije stoje K 3.00

Glavni izvoz:

Ljekarna k. Angjelu čuvaru Adolfa Thierry-a u Pregradi, Hrvatska.

Dobiva se skoro u svim ljekarnama. Na veliko u svim medicinskim i drogerijskim trgovinama.

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineskih srebrarija žlica, viljuška i noževa.

Zajamčena izradba sa 90 grama čistog srebra.

Pečata.

Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drago kovini.

Regati ilustrovani cijenik. Tvorničke stalne cene. Šibenik, Glavna ulica, br. 128.

Oprez!

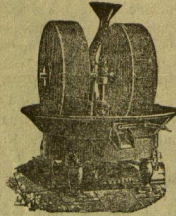
Društva „Papir Abadie“.

Pošto se u posljednje vrijeme ponovile razne imitacije naših općepoznatih i obiljubljenih tuljčića

RIZ ABADIE (Riz doré)

molimo naše p. n. mušterije, da paze točno na ime Abadie, koje se nastoji sa raznim drugim riječima nadopuniti. Mi opominjemo prije kupovine na lošu imitaciju, jer ćemo protiv imitacija sa svim sudskim sredstvima postupati.

DRUŠTVO „PAPIR ABADIE“.

ULJARSKE STROJEVE KAO I PODPUNE UREDJAJE U SVAKOJ IZRADBI, NAJFINIJA IZVJEŠĆA, VINSKE PREŠE, SVE VRSTI MOTORA, MLINOVA I GOSPO-
:: :: DARSKIH STROJEVA :: ::

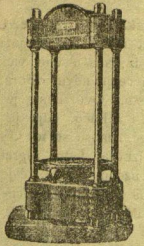
RAZAŠILJE

EMANUEL I OSKAR KRAUS

:: TRST, VIA S. NICOLO Br. 2. ::

BRZOJAVI: CARAUS, TRST — TELEFON Br. 2066.

Posjećivanja po našim inžinirima, proračuni i nacrti badava.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTU KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA V. JEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLU NAJKULANTNIJE. IZPLATEINA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE
- - - BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE. - - -

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREČAKA NA OBROČNO ODPLACIVANJE. OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽREBANJA. REVIZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLAT-
- - NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA. - - -

TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA

- ANTE ZORIĆ — ŠIBENIK — (DALMACIJA). -

Tvornica je uređena sa svim potrebnim strojevima Izrađuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama. Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste. Cijene su vrlo umjerene, te domaći potrošaoci ne će imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe. se iz vana.

-- NARUČBE SE IZVRŠUJU VRL0 BRZO I TOČNO. --

Okrepljujuće sredstvo za želudačne slabosti

zanim za takove, koji su si poremetili djelovanje želudca, bilo prehladom ili neumjerenošću, bilo uživanjem slabe, teško probavljive, prevrnuće ili prehladne hrane, te si time navikli grčeve, nadimanje i razne želudačne bolesti, pruža

Baldrianum dra. Engel-a

osobitu pomoć. Baldrianum pomaže osobito u početku bolesti, jer predusreće teške posljedice kao bezasnici, vrtoglavicu i druge preznake nervoznosti. Baldrianum je učinjen od najboljeg Samos-vina, djelanog korenja te sladoraće od trešnje i maline. Poradi svog sastavka čini Baldrianum redovitu stolicu i okrepljuje uobće cijeli organizam.

Budući da ne sadržaje nikakvih štetnih sastavaka, mogu ga bez pogibehji, koli slabi bolesnici toli djeća, bezbržno upotrebljavati. Uzima se u jutro i u večer mala žličica. Djeca i slabijima razrjeđuje se toplom sladornom vodom. Dobiva se u ljekarnama Šibenika, Skradina, Drniša, Tiesna, Biograda na moru, Benkovca te cijele Dalmacije velika boca 4 K, manja 3 K.

Ljekarne u Šibeniku razasijaju 3 i više boca Baldrianum Dr. Engela uz snižene cijene po cijeloj Austro-Ugarskoj.

Pazite na patvorine!

Traži se jednostavno:

Baldrianum dra. Engel-a